

Šetnja gradom

Stigli ste u Vrbnik i želite se upoznati s našim znamenitostima i povijesnim spomenicima? Krenimo redom. Vaš automobil na parkiralištu pa najbolje da od tuda i pođemo.

Nasuprot parkiralištu nalazi se crkvice sv. Ivana Krstitelja iz 1323. godine. Sv. Ivan Krstitelj je zaštitnik Vrbnika, a i jedna od najjačih bratovština, koja se održala do danas, nosi njegovo ime. Uz crkvicu se nalazi i staro groblje gdje su Vrbenjani nekad pokapali svoje mrtve.

Od parkirališta krenite prema Placi – koja je nekada bila centralni Vrbnički trg, uz put (zgoru Placun) vidjeti ćete kapelicu sv. Antuna Padovanskoga i kapelicu sv. Martin, koja je zanimljiva po tome što u njoj poèiva dr. Dinko Vitezić, jedan od značajnijih Vrbenjana.

Na samoj Placi (danas Placi Vrbničkog statuta) na vrhu najveće zgrade, koja je kroz vrijeme mijenjala svoje namjene, pa je tako u novije vrijeme u njoj bila smještena kola, pa mjesna zajednica, da bi posljednjih godina na njenom gornjem katu bila smještena Knjižnica obitelji Vitezić. Knjižnicu je ustanovio 17. 12. 1898. dr. Dinko Vitezić, doktor prava, a do 1891. jedini zastupnik Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka u Carevinskom vijeću u Beču. Dr. Dinko Vitezić imao je i brata dr. Ivana Vitezića, biskupa, koji je također oporuèeno svoje knjige ostavio Vrbenjanima. Od vrjednijih knjiga u Knjižnici obitelji Vitezić èuva se Kohlerov atlas tiskan 1718. u Nürnbergu, i èiji se drugi primjerak èuva u Cambridgeu.

Na katu ispod knjižnice možete pogledati tiskarski stroj, jer ako niste znali prvi je tiskar u Hrvatskoj bio iz Vrbnika. Njegovo je ime Blaž Baromić i 1494. tiskao je u Senju Glagolski misal, a 1496. pouènu knjigu za kler na èakavskom jeziku " Spovid opæena ". Njegov kip smješten je u malom parkiću iza crkvice Majke Božje od zdravlja na Gospoji. U sobi do tiskare smještena je Etnografska zbirka u kojoj možete vidjeti našu narodnu nošnju i neke stvari iz svakodnevnog života starih Vrbenjana.

Opet ste na Placi, kamo sad? Od Place idu tri ulièice, ako ne brojimo onu po kojoj ste došli. Krenimo u prvu ulicu desno, zanimljiva, uska ulica sa zbijenim kućama sa obje strane i poploèena kamenjem koje je izlizano od tisuća nogu, cipela, ali i nekih životinja koje su u prošlosti tuda prolazile. Idite samo ravno i stiæete na trg Kralja Zvonimira, ali što je to? Kakva su to mala kamena vrata, jesu li u Vrbniku nekad živjeli patuljci? Naravno da nisu, to su Dverèiæa, vrata po kojima su naši stari ulazili kada bi zakasnili i zatvorena vela vrata, koja su bila na Placi. Da bi prošli kroz Dverèiæa morate se sagnuti, ali kad ih proðete spustite se po uskom puteljku koji vodi do ceste. Idite desno, a na križanju skrenite lijevo. Evo vas na Gospoji, tu je zavjetna crkvice Majke Božje od zdravlja iz 1859. podignuta nakon što je Vrbnikom prohujala kolera. Iza crkvice je i parkić kojeg smo veæ spominjali, a u parkiću sjedi Blaž, Blaž Baromić. Prošetajte parkom u daljini se za lijepog vremena vide Crikvenica, Selce i Novi.

Ali kakav je ono zid?! Izađite iz parka i spustite se našim putem, vi ste Pod Keštel, prolazite uz ostatke zidina koje su nekada okruživale Vrbnik i èuvale ga od napada sa mora. Ulicom Pod Keštel doæete do male uzbrdice, popnite se, neæete zažaliti jer æete na vrhu vidjeti prekrasan vidikovac (vrbenjani ga zovu Ribarnica) sa kojeg puca pogled na crikvenièko – vinodolsku rivijeru, ako ste ožednili od ove etnje na vidikovcu možete popiti i èaèicu zlahtine da možete nastaviti sa obilaskom.

Idite od vidikovca ravno, nakon niti 50 metara vidjeti æete željezna vrata i nekakvu kuću èija arhitektura nije iz ovog stoljeæa. To je Baštin dvor, tu je stanova knez Bartol (Baštin) Frankopan u 14. stoljeæu i pružao utoèište svima koji su u Vrbniku zgriješili.

Par koraka nakon Baštin dvora skrenite lijevo, iz ove ulice možete vidjeti zidine, ali sa unutarnje strane. Idite samo ravno proðite trg Opjicu. Ali što je ovo? Kakva je ovo ulièica? To je Klanèiæ ili najuža ulica. Uvucite trbuh i proðite, ne bojte se, još se niko nije zaglavio pa neæete valjda ni vi.

Kroz Klanèiæ ste izašli na trg Kralja Zvonimira, vratite se ulicom kojom ste došli s Place. Opet na Placi, sada idite u ulicu skroz desno. Ulica se zove Pojana, nakon Pojana su ulice Roè i Smokovec, najstarije ulice, po nekima zametak Vrbnika. U ulici Smokovec nalazi se Kugina kuća, a ako irom otvorite oèi i uoèite možda ugledate i Malièiæ. Ivana Fugošić